

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

XXVIII. De Sumptibus.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

innixum, quam super brachium: Etsi quidam tam altum sapiant, ut putent, in sese esse omnia. Verum, quicquid dici possit in contrarium, certum est, Consilium negotia dirigere, & stabilire. Quod si quis secum cogitet, consilium se quidem capturū, sed per partes, in aliis hunc, in aliis illū, consulendo, bene habet: (hoc est, melius illi fuerit, quam consilio omnino non uti;) verum in duo pericula impingit. Unū, quod vix fidele consilium reperitur literato enim, nisi à fideli, & intimo Amico, consilium datur, quod non ad dantis fines inflexum & detortum sit. Alterum, quod consilia illa, à diversis manantia, (licet cum fide, & bona intentione præstata,) damnosa sæpenumero erunt & nociva; ac partim ex incommodis, partim ex remediis, commixta: veluti, si Medicum advoce, qui in curatione morbi illius peritus habetur, sed corporis tui constitutionis penitus ignarus; Quare poterit, fortasse, valetudinem ad tempus, promovere, sed cum periculo, ne, in summa, sanitati præjudicet: atq; hoc pacto morbum extinguet, & nō ita multo post hominem. Verum Amicus, cui status Amici sui perfecte cognitus est, cavebit, ne in præsens juvando, in malum futurū impingat. Itaq; consiliis illis dispersis, (ut jam dictum) nolim acquiescat: Distrahent enim potius & seducēt, quā dirigent & stabilient.

Post nobiles hæc duos Amicitia fructus, (Pacem dico in Affectibus & Fulcimentum Iudicii,) sequitur ultimus; qui similis est Malo Granato; plenus granis compluribus: Intellego autem Auxiliū & Participationem, in actionibus & occasionibus vitæ. Hic autē, expeditissima via repræsentandi ad vivum, usum multiplicem Amicitia, fuerit, circumspiciendo & videndo, quā multa sint, quæ per se quispiam exsequi commode nō poterit. Atq; inde apparebit, non per Hyperbolen, sed sobrie dictū esse ab Antiquis: Amicum esse alterum se: Quandoquidem, si quis vere rem reputet, Amici officia proprias cujusque vires superent. Homines mortales sunt: quin & in medio operum aliquorū, quæ maxime affectant, sæpe moriuntur: veluti in colloca-tione filii in matrimonium: consummatione con-natum & desideriorum suorum: & similibus. Jam si quis Amicum habeat fidelem, securitatem præstat de iisdem rebus, Amici cura & opera, post mortem perficiendis: adeo ut fatum immaturum vix obsit: atq; habeat quis, (ut loquamur more Tribulum aut Firmatorū,) in desiderijs suis, terminum, non unius, sed duarum vitarum. Homo corpore circumscibitur, & corpus loco: Verum ubi Amicitia præsto est, vitæ munia omnia concessa sunt, & sibi & deputato suo. Quot numero res sunt, quas per se quispiā, cū dignitate aut decoro, peragere non possit? Merita sua non potest cum verecundia recensere; multo minus extollere: Non sustinet quis, ut se submitat ad supplicandū, aut etiā emendicandū: Infinita sunt talia. Verum hæc, & hujusmodi, in Amici ore, sat decora sunt; ad quæ erubescimus in persona propria. Rursus, persona cujusque, multa habet conjuncta, quæ exuere non potest: Filium alloqui quis non poterit, nisi ut Pater; Uxorē, nisi ut Maritus; Inimicum, nisi salva dignitate; ubi Amico conceditur loqui, prout res postulat: neq; ad respectus personæ alligatur. Verum hæc enumerare infinitū fuerit. Ipse regulā dedit: ubi quis propriā personā, in Fabula, sustinere nō poterit, Amicus si desit, satius est ei Scenā derelinquere.

XXVIII.
DE SUMPTIBUS.

Opes destinantur Sumptibus: Sumptus autem honori, actionibus honestis, Sumptibus itaq; largiores, occasionis & rei dignitate commensurandi sunt. Etenim spontanea paupertas debetur quandoq; Patria, non solum regno cælorum: Sumptus autem consueti cujusq; censu definiendi sunt: eoque tenore temperandi, ut intra reditus sint: nec fervorem fraudi aut incuriæ obnoxii: atq; in super in eum modū dispositi & ordinati, ut rationes impensarū exhibitæ, æstimatione sint minores. Certe, qui diminutionem fortunarum suarum pati nolit, necesse habet impensas suas ordinarias ita instituire, ut dimidia tantum pars redituum infumatur, altera reponatur: qui vero rem augere cupit, tertiam partem solum impensis assignet. Haud fordium est summis etiam viris, si rationes suas diligenter inspiciant. Hoc omittunt complures, non tam locordia, quam averfatione quadam, ne se contristent, si res nimio plus accisas deprehēderint. Vulnera autem, nisi explorentur, sanari nequeunt. Qui Oeconomica sua commode tractare nō possunt, his relinquatur, ut quos adhibent ministros, & caute eligant, & subinde mutant: Novi n. minus audent, minusq; astuti sunt. Cui raro rationes suas inspicere datur, eū quæ computationi subjacent, in certos reditus, atq; etiam sumptus, vertere convenit. Qui impendiosior est in uno sumptus genere, eū sobrie parcum & frugi oportet esse in alio: exempli gr. Si victu abundantior, vestium elegantia sit moderatior; si in Aula sua copiosior, in Equili contractior sit; & sic de similibus. Qui enim in singulis impensarum generibus est profusior, decoctionem fortunarum ægre vitabit. Inperplexa & obærata re familiari liberanda, perinde sibi quis obesse poterit nimia festinatione, ac dilatione nimia: præpropere enim venditiones, jacturā ex usuris sepe exequant. Porro autē, qui simul & semel fortem asserit, de relapsu periclitatur: cum n. prætervectum tantas angustias se sentiat, ad ingenium redibit: Qui autē se per gradus extricaverit, habitum frugalitatis inducit; eademq; opera tam animo, quam fortunis, medetur. Sane qui res collapsas restituere in votis habet, vel minima quæq; non spernat: Atque plerumque minus fordidū est, sumptus quamvis minutos præcidere, quam minutis lucris se submittere. Cautē admodum inchoandi sunt sumptus, qui semel inchoati permansuri sint. Sed in sumptibus, qui non facile redeunt, splendidiorem & magnificentiorē esse licebit.

XXIX.

DE PROFERENDIS FINIBUS IMPERII.

Dictum Themistocli, sibi ipsi applicatum, incivile certe fuit, & inflatum; sin de alijs, atq; in genere, prolatum fuisset, prudentum sane Observationem, & pergravem Censuram completi videretur. Rogatus in convivio, ut cytharam pulsaret, respondit, Fidisus se nescire: cæterum posse oppidum parvum in magnam civitatem evehere. Ista certe verba, ad sensum Politicum translata, Facultates duas, multum inter se discrepantes, in ijs qui rerū gubernacula tractant, optime describunt, & distinguunt. Etenim, si Regum Consiliarios, Senatores, aliosque ad negotia publica admotos, qui utquam fuerunt, attente intueamur, reperietur profecto (licet rarissime) nonnulli, qui Regnum aut Civitatem